

El banc de fuster

(ALDC, VII, 1662. El banc de fuster)

El *banc de fuster* és una ‘taula rectangular, resistent i pesant, amb quatre petges robustes i un caragol d'estrènyer, damunt la qual treballen els fusters’ (DCVB, DIEC). En la doc. lexicogràfica sol aparèixer simplement *banc* (< germ. BANK, doc. s. XIII; dim. *banquet* 1), del qual s'especifica “del fuster”, “de carpinteros” (C. Ros, 1770; Esteve *et al.*, 1803; Figuera, 1840) per a precisar-ne l'ús (però *banc de fuster* a *Tresor*); igualment passa amb les respostes simples de l'enquesta, *banc* (del qual hem marcat la pron. *ba[ŋk]*, completada amb el *PALDC*, III, mapa 320), amb la var. mall. [baŋk] 73, 80-82 i la singular diftongada, [beaŋk] 77 (Son Servera), en vies de desaparició; no falten les lexies complexes: *banc de fuster*, *ban de fuster* 80, *bain de fuster* 78, a partir del pl. *b[aj]ns*, *banc del fuster* 25, 49, 56, 67, 154, 188 i *banc fuster* 14, 27, 30, 33, 40, 103, que és una reducció de les anteriors lexies; *banc de fusta* 170; *banc de fustejar* 44, 95 (*fustejar*, der. de *fusta*, doc. s. XV, com l'oc.); *banc d'obrar* 114 (*obrar* < OPERARE ‘treballar’, der.

de OPUS ‘obra, treball’); alg. *banc de treball* 85 (pron. [traβ'al], deverbale de *treballar* < llat. vg. *TRIPALIARE ‘torturar’), i els interferits *banco de carpintero* 87, *banco carpintero* 94 (o, simplement, *banco* 100) (← cast.). Per als ètims de *fusta* i *fuster*, veg. mapa 950.

Com que el *banc de fuster* es basa en una post o taula, aquest mot ha designat esporàdicament aquella peça (*taula* 138 < TABŪLA, amb el complement *de fuster* 62 o *del fuster* 13), amb el der. *taulell* i la var. dissimilada *taurell* 79.

Establit 5, del ross., és una adaptació formal del fr. *établi* (< STABILITU).

Banc és general a tot el domini, amb un complement al·lusiú a l'ofici (*de fuster*, etc.), per a diferenciar-lo de la proliferació semàntica del mot.

Banc es troba com a mot normatiu al *DG*_I, 1932 i com a *banc de fuster*, des del *DIEC*_I, 1995.

